

PHÁT BIỂU CẢM NGHĨ TÁC PHẨM

NGẪU NHIÊN VIẾT NHÂN BUỔI MỚI VỀ QUÊ

Đề bài: Phát biểu cảm nghĩ về bài thơ Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê của Hạ Tri Chương.

Bài mẫu 1

Hạ Tri Chương (659 - 744), tự Quý Chân, quê ở Vĩnh Hưng, Việt Châu (nay thuộc huyện Tiên Sơn, tỉnh Chiết Giang, Trung Quốc). Ông đậu tiến sĩ năm 695, làm quan trên 50 năm ở thủ đô Trường An. Tài và đức của ông khiến cho vua Đường Huyền Tông vị nể. Đến năm 85 tuổi, Hạ Tri Chương mới về quê sống và chưa đầy một năm sau thì qua đời. Bài thơ Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê được sáng tác khi ông vừa đặt chân lên mảnh đất cố hương.

*Khi đi trẻ, lúc về già
Giọng quê vẫn thẽ, tóc đà khác bao.
Trẻ con nhìn lạ không chào
Hỏi rằng: Khách ở chốn nào lại chơi?*

(Phạm Sĩ Vĩ dịch)

Bài thơ phản ánh chân thực tâm trạng xúc động, buồn vui lẫn lộn của một người xa nhà đã lâu trong khoảnh khắc vừa mới trở về quê cũ, qua đó thể hiện tình cảm quê hương tha thiết, sâu nặng của nhà thơ.

Tên chữ Hán của bài thơ là Hồi hương ngẫu thư. Ngẫu thư nghĩa là ngẫu nhiên mà viết ra. Ngẫu nhiên vì tác giả không có chủ định làm thơ. Còn tại sao không chủ định viết mà lại viết thì đọc xong bài thơ ta mới rõ. Tác giả rằng, khi về đến làng, ông không gặp bạn bè hay những người thân trong gia đình ra đón mà gặp đám trẻ con đang chơi đùa. Đó chính là duyên cớ - mà duyên cớ thì bao giờ cũng có tính chất ngẫu nhiên, khiến tác giả cũng ngẫu nhiên nổi lên thi hứng mà viết nên bài thơ này.

Nhưng nếu chỉ vì duyên cớ ngẫu nhiên thì bài thơ không thể hay, không thể rung động lòng người mà đằng sau nó là tình cảm quê hương của nhà thơ dồn nén bao năm giờ đây cần được thổ lộ. Tình cảm ấy như một sợi dây đàn đã căng hết mức, chỉ cần khẽ chạm vào là rung động, ngân vang, thổn thức.

Phép đối ở hai câu đầu thể hiện tài thơ sắc sảo của tác giả:

*Thiếu tiểu li gia, lão đại hồi,
Hương âm vô cải, mấn mao tồi.*

*(Khi đi trẻ, lúc về già
Giọng quê vẫn thế, tóc đà khác bao.)*

Trong câu mở đầu, tác giả kể vắn tắt về cuộc đời sống xa quê đi làm quan của mình và bước đầu hé lộ tình cảm đối với cố hương.

Câu thứ hia là câu tác giả miêu tả chính mình: Hương âm vô cải, mấn mao tồi. Nhà thơ lấy một chi tiết đã thay đổi là mái tóc (mấn mao tồi) để làm nổi bật yếu tố không thay đổi là giọng nói quê hương (hương âm vô cải) để nhấn mạnh ý: Dù hình thức bên ngoài có bị thời gian và cuộc sống lâu dài ở kinh thành làm cho thay đổi nhiều nhưng bản chất bên trong vẫn nguyên vẹn là con người của quê hương.

Hai câu cuối:

*Nhi đồng tương kiến, bất tương thức,
Tiểu vấn: khách tòng hà xứ lai?*

*(Trẻ con nhìn lạ không chào,
Hỏi rằng: Khách ở chốn nào lại chơi?)*

Sau năm mươi năm xa quê đằng đẵng, nay trở về làng cũ, nhà thơ chỉ thấy lũ trẻ con đang tung tăng nô đùa, chạy nhảy. Điều đó chứng tỏ lớp người cùng tuổi với ông chắc hẳn còn mấy. Thời bấy giờ, ai sống được đến bảy mươi là đã được liệt vào hạng "cổ lai hi" (xưa nay hiếm - từ dùng của Đỗ Phủ). Giá như vài người vẫn còn sống thì liệu có ai nhận ra nhà thơ không?! Điều trớ trêu là sau bao nhiêu năm xa cách, nay trở về nơi chôn nhau cắt rốn mà nhà thơ lại "bị" xem như khách lạ! Tình huống ấy đã tạo nên cảm xúc bi hài thấp thoáng sau lời kể cố giữ vẻ khách quan, trầm tĩnh của nhà thơ.

Nói về lẽ sống chết, Khuất Nguyên có hai câu thơ nổi tiếng: Hồ tử tất thủ khâu, Quyện điều quy cự lâm. (Cáo chết tất quay đầu về phía núi gò, Chim mỗi tất bay về rừng cũ). Muông thú còn thế, huống chi con người! Khuất Nguyên dùng ẩn dụ để khẳng định một quy luật tâm lí muôn đời. Giản dị và dễ hiểu hơn, người xưa nói: Lá rụng về cội. Lúc trưởng thành, vì hoàn cảnh khó khăn mà người ta phải xa quê kiếm sống khắp nơi. Khi già yếu, ai cũng mong được sống những ngày còn lại ở quê nhà vì không ở đâu tình người lại ấm áp như ở nơi mình đã sinh ra và lớn lên. Dẫu làm tới một chức quan rất lớn ở triều đình thì Hạ Tri Chương cũng không nằm ngoài quy luật tâm lí ấy.

Bài mẫu 2

Nhà thơ Hạ Trĩ Chương là một nhà thơ lập nghiệp xa quê từ kh còn nhỏ nên trong lòng ông nổi nhớ quê hương luôn thường trực trong tim mình.

Bài thơ “Ngẫu nhiên viết nhân buổi về quê” là một cảm xúc chân thực, đầy nghẹn ngào của tác giả khi trở về thăm quê hương khi tuổi đã già nhìn thấy quê hương thay đổi mỗi ngày, lòng càng da diết

Bài thơ là niềm cảm xúc trào dâng của một người con xa quê nhưng lúc nào cũng đầy vui thương nhớ. . Nổi nhớ nhà da diết luôn chất chứa trong trái tim người lữ khách. Nó chính là tiếng lòng thổn thức của tác giả khi đặt chân về lại nơi xưa nơi chôn rau cắt rốn của mình khi bóng chiều xế bóng.

Trong những câu thơ đầu tiên người đọc cảm nhận được sự mênh mông của không gian, sự dài đằng đẳng của thời gian, thể hiện quãng thời gian xa quê của tác giả Hạ Trĩ Chương là vô cùng lớn.

Cuộc sống vất vả, vật lộn nơi xa khiến cho con người ta luôn muốn quay trở lại nơi bình yên, thân thuộc của mình. Những năm tháng lập nghiệp nơi đất khách quê người nhưng lòng tác giả luôn hướng về quê hương của mình với những người bạn thửa còn để chỏm.

*Thiếu tiểu li gia, lão đại hồi
(Khi đi trẻ, lúc về nhà)*

Một câu thơ thể hiện sự đối lập giữa ra đi và trở về, giữa già và trẻ thể hiện sự thay đổi của thời gian là vô cùng nhiều, thể hiện quãng thời gian dài xa cách của tác giả với quê hương của mình.

Trong một câu thơ những tác giả đã sử dụng những từ ngữ đối nghịch đầy xót xa, thể hiện sự nuối tiếc của con người khi dòng thời gian trôi đi không chờ đợi một ai. Thời gian là thứ mà khi đã trôi đi không bao giờ có thể lấy lại được nó là một trong ba thứ quý giá và quan trọng nhất với cuộc đời một con người.

Câu thơ chính là sự chua xót, ai oán, xót xa của tác giả trước những sự thật không thể thay đổi của đời người . Thể hiện tâm trạng nuối tiếc quá khứ, những thứ đã đi qua, tuột mất khỏi tay tác giả.

*Hương âm vô cải, mấn tào tồi
(Giọng quê vẫn thế, tóc đã khác bao)*

Trong câu thơ này tác giả thể hiện sự khẳng định của mình về những thứ không thay đổi trong tim tác giả. Tiếng nói, thói quen của quê hương vẫn ăn sâu bám rễ trong lòng tác giả, không hề thay đổi.

Câu thơ thể hiện sự chua chát, xót xa tới nao lòng của tác giả khi về thăm quê, nhìn thấy quê hương thân yêu của mình , thấy những đứa trẻ ngây thơ buột miệng hỏi mình là khách nơi nào tới.

*Nhi đồng tương kiến, bất tương thức
Tiểu vân: Khách tòng hà hà xứ lai
(Trẻ con nhìn lạ không chào
Hỏi rằng khách ở chốn nào tới chơi?)*

Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê của tác giả Hạ Tri Chương thể hiện tiếng lòng tha thiết nhớ thương của tác giả khi về thăm lại mảnh đất quê hương nơi gắn bó những kỷ niệm thời thơ bé.

Bài thơ là sự rung động mãnh liệt của tác giả trước những đổi thay của cuộc đời của quê hương, sau những năm dài xa cách.